
ПОЛІТАНСЬКИЙ В'ЯЧЕСЛАВ СТАНІСЛАВОВИЧ,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри теорії держави і права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, молодший
науковий співробітник Національної академії
правових наук України, Україна, м. Харків
e-mail: slavik_tom777@mail.ru
ORCID 0000-0002-4664-8537

УДК 340.12:316.77

Поняття інформаційного суспільства: теоретико-правовий підхід

Досліджено питання визначення поняття інформаційного суспільства, яке було здійснено за певними критеріями, в основу яких покладено класифікацію понять за історичними передумовами та дотриманням умов розподілу залежно від загальних ознак цього поняття. Наведено поняття інформації та визначено два основні підходи до розкриття його змісту. Проаналізовано варіанти визначення та тлумачення поняття інформаційного суспільства як вітчизняними, так і закордонними вченими. Звернуто увагу на те, що сьогодні більшість країн світу, і перш за все провідних, зайняті більш актуальними речами, ніж визначенням поняття й прискоренням розвитку інформаційного суспільства, а саме стабілізацією банківських систем, ліквідацією накопичених боргів, подоланням рецесій тощо.

Ключові слова: інформація, інформаційне суспільство, держава, цивілізація, еволюція, демократія, комунікація, Інтернет.

Постановка проблеми. Друга половина ХХ ст. відзначилася тим, що людство увійшло в нову епоху свого розвитку, а саме – виникнення інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство сприймається сьогодні, як широковізнана методологічна основа багатьох суспільних досліджень, що здійснюються у переважній більшості країн світу. Особливість цього типу суспільства полягає в тому, що воно надає

в розпорядження дослідників певний інструмент соціального пошуку, не створюючи при цьому чітких меж, що були властиві попереднім типам суспільств. Водночас велика кількість дослідників дотепер не дійшли згоди з багатьох ключових питань представленої проблематики. Крім того, у вітчизняній науці недостатньо приділено уваги питанню дослідження та визначення поняття інформаційного суспільства.

Актуальність теми дослідження.

Одним із найважливіших у суспільстві нової ери є питання розвитку сучасних інформаційних і комунікаційних технологій та збільшення кількості інформації. Адже стан розвитку інформаційного суспільства, ступінь реалізації його завдань, перш за все це визначення самого поняття, й обумовлюють потребу в активізації досліджень зазначеної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення поняття інформаційного суспільства є відносно непротим, що пояснює його недостатню наукову розробленість. В юридичній науці окремі аспекти цього питання у той чи інший спосіб досліджували такі вітчизняні і закордонні учені, як: Z. Laszlo, R. Poirier, M. Porat, D. Riesman, S. Crawford, A. Giddens, I. B. Арістова, Д. Белл, О. Д. Бойко, В. Гребенников, В. О. Даніл'ян, О. П. Дзьобань, В. А. Ільганаєва, А. Капуш, О. В. Карпенко, М. Кастельс, П. С. Клімушин, С. Ю. Коваленко, Ю. В. Ковбасюк, Л. Ф. Компанцева, Т. А. Костецька, Б. Марков, В. В. Остроухов, В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, А. І. Семенченко, Є. Д. Скулиш, Ю. П. Сурмін, В. Ю. Степанов, Э. Тоффлер, А. В. Чугунов та ін.

Мета статті полягає в дослідженні поняття інформаційного суспільства, розкритті сутності його системи й змісту, а найголовніше – в аналізі сучасних наукових думок щодо експлікації цього поняття.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розпочинати дослідження питання, що спрямоване на визначення поняття інформаційного суспільства,

потрібно встановити, що таке взагалі є інформація, що вона являє собою та що розуміється в науці під цим поняттям, адже інформація є основоположним та невід'ємним елементом інформаційного суспільства. Сьогодні не існує якогось універсального поняття «інформація». З погляду теорії семіотики інформація – це міра ліквідації невизначеності знання одержувача повідомлення про стан об'єкта чи яку-небудь подію [1, с. 453].

Для визначення інформації використовують два основних підходи: атрибутивний і функціональний. Атрибутивний підхід розглядає інформацію як об'єктивну властивість усіх матеріальних об'єктів, функціональний же стверджує, що інформація є умовою і результатом активної діяльності і можлива тільки на соціальному рівні. Крім того, інформація розглядається як усі відомості, знання, повідомлення, що допомагають у вирішенні того чи іншого завдання [2, с. 69].

Інформація як окрема наукова категорія з погляду технічних фахівців становить набір будь-яких даних, а на думку гуманітаріїв, – це певні відомості. На перший погляд, різниця невелика, але сьогодні вона відображає суть необхідності інтеграції й синтезу наукових дисциплін, а саме гуманітарних і технічних, точних і природознавчих, класичних і новітніх.

Інформаційне суспільство, на думку більшості вчених, зробило інформацію своїм основоположним елементом. Інформація стає основою соціального й інформаційного розвитку, основним ресурсом соціальних і економічних відносин.

Д. Робертсон, спираючись на ідею взаємозумовленості цивілізаційного й інформаційного процесів, висунув формулу «цивілізація – це інформація». Використовуючи кількісні міри математичної теорії інформації, учений розподіляє історію цивілізації за критерієм кількості виробленої інформації, виділяючи при цьому такі рівні: нульовий рівень – інформаційна ємність мозку окремої людини; перший рівень – усне спілкування усередині громади, села чи племені; другий рівень – письмова культура; третій рівень – книжкова культура; четвертий рівень – інформаційне суспільство з електронним опрацюванням інформації [3, с. 39].

Що ж стосується розкриття основного питання цього дослідження, то перш за все необхідно згадати про те, що сучасний етап розвитку світової цивілізації визначається як перехід від постіндустріального суспільства до інформаційного, появу якого пов'язують з інформаційною революцією та розвитком інформаційних технологій, що радикально змінюють суспільне життя. Цей перехід відбувається нерівномірно, що обумовлюється і національною специфікою, і станом розвитку світового співтовариства [4].

Еволюція сучасного суспільства, що супроводжується корінними соціальними перетвореннями у світі і в нашій країні, також рухається у напрямі того типу соціуму, який достатньо точно характеризується поняттям «інформаційне суспільство». Йдеться про становлення інформаційної індустрії, підвищення ролі знань і інформації в суспільному розвитку, появу нових форм демократії, структурні зрушення

в зайнятості і в інших сферах життєдіяльності суспільства. У наші дні формуються абсолютно нові відносини в житті людей, які описуються поняттям «інформаційне суспільство».

Неодноразово було доведено, що найголовнішим ресурсом розвитку суспільства є люди, їхні інтелектуальні, творчі, духовні здібності. А сьогодні найбільш обмеженими і найдорожчими ресурсами є знання й компетенції. Завдання інформаційного суспільства полягають у тому, щоб створити умови для реалізації потенціалу кожної людини за допомогою інформації, знань, інформаційно-комунікативних технологій.

Часто інформаційне суспільство отожднюють з одним із його елементів, наприклад інформатизацією. Але це дуже вузький підхід. Інформаційне суспільство складається з багатьох компонентів, і кожна країна може реалізувати свою стратегію з урахуванням власної культури, історії, можливостей і ресурсів.

Поняття «інформаційне суспільство» входить до світової наукової й суспільно-політичної терміносистеми. Нині маємо численні визначення цього поняття, його називають постіндустріальним, епохою постмодернізму, суспільством знання, науковим, телематичним тощо. Різновид поняття інформаційного суспільства в різних країнах демонструють соціально-політичні, суспільні та наукові перспективи його розвитку [5, с. 113–114].

Переважає більшість науковців, що досліджували інформаційне суспільство, акцентували увагу на вдосконаленні засобів поширення і забезпечення доступу до інформації. Це було природним чином зумовлено вибуховим

розвитком і конвергенцією інформаційних і комунікаційних технологій, що привели до істотних змін на світовому ринку. Так, у 60-х рр. XX ст. у західній літературі вважалося, що основою формування поняття інформаційного суспільства є розвиток обчислювальної та інформаційної техніки. Називалася і низка інших ознак: глобальний характер інформації, вільне від державних кордонів поширення інформаційних потоків; значне зростання можливості збору, обробки, зберігання, передачі інформації, доступу до неї [3, с. 39].

Винахід самого терміна «інформаційне суспільство» приписується професору Токійського технологічного інституту Ю. Хаяши (початок 60-х рр. XX ст.), загальні контури якого були змальовані у звітах до японського уряду декількох організацій: Агентства економічного планування; Інституту розробки та використання комп'ютерів; Ради зі структури промисловості. Термін «інформаційне суспільство» було прийнято використовувати щодо нової світової спільноти, яка базується на інформації. Саме ця дефініція лежить в основі всіх визначень, які уточнюють, поглиблюють, конкретизують поняття інформаційного суспільства. Інформація, знання, технологічні системи, послуги виступають ключовими характеристиками нового суспільства [6, с. 155].

Згодом, приблизно в 1970 р., слово-сполучення «інформаційне суспільство» стало в науці визнаним і влучним (як у описовому, так і в метафоричному сенсі) терміном-парасолькою для позначення нового, швидко змінюваного світового комплексу нової епохи.

З огляду на це склалася така думка, що на початку 60–70-х рр. сформувався найважливіші методологічні основи, що дозволяють розглядати становлення нового соціального стану з позицій відходу від традиційного індустріалізму, пов'язаного з підвищенням ролі технологічного фактора, науки й освіти, розширенням впливу нового класу кваліфікованих професійних менеджерів і технократів та якісною зміною місця теоретичного знання й інформації в суспільному виробництві.

У 1980-ті рр. це поняття стало популярним серед широкого кола фахівців і політиків на фоні значного прогресу у виробництві комп'ютерних засобів і в будівництві телекомунікаційних мереж. Подальше експоненційне зростання можливостей комп'ютерних засобів, телекомунікаційних мереж та їх вдалих симбіоз із інформаційними продуктами та інформаційними системами у формі всесвітньої мережі Інтернет створили на початку 1990-х рр. ілюзію швидкого настання реального інформаційного суспільства і викликали справжню ейфорію серед політиків, інвесторів та бізнесменів.

Протягом 1990-х рр. величезні кошти в усьому світі вкладалися у створення і розвиток будь-яких підприємств, так чи інакше пов'язаних з інформаційно-комунікаційною сферою, особливо тих, що займалися розвитком Інтернету. Інтернет ставав реальним прообразом близького інформаційного суспільства.

Цілком логічно, що на цьому тлі використання поняття інформаційного суспільства набуло ще більшого поширення. Апогей популярності цього по-

няття прийшовся на кінець ХХ ст. і початок ХХІ ст. У 1998 р. на черговій конференції Міжнародного телекомунікаційного союзу (ITU) була прийнята резолюція про проведення Всесвітнього саміту з питань Інформаційного суспільства (WSIS) [7, с. 39].

Визначення поняття «інформаційне суспільство» є доволі дискусійним у наукових колах. Здебільшого суспільство вважається інформаційним, якщо: воно орієнтоване на людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток, в якому кожний може створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися і обмінюватися ними, даючи змогу окремим особам, громадам і народам повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи своєму сталому розвитку і підвищуючи якість свого життя; створюється внаслідок нової індустріальної революції на базі інформаційних і телекомунікаційних технологій та на базі інформації, яка є виразником знання людей; здійснюються радикальні зміни соціальних структур, наслідком яких є розширення сфери інформаційної діяльності та послуг; існують розвинені інфраструктури, що забезпечують створення національних інформаційних ресурсів у обсязі, необхідному для підтримання науково-технічного й соціально-історичного прогресу, що постійно прискорюється; відбувається процес прискореної автоматизації й роботизації всіх сфер і галузей виробництва та керування; інформація стає предметом масового споживання (з'являються нові критерії оцінки рівня розвитку суспільства – кількість комп'ютерів, кількість підключень до Інтернету, кількість мобільних і стаціонарних

телефонів та ін.), поступово виробляються правові основи функціонування інформаційного суспільства; формується єдина інтегрована інформаційна система на основі технологічної конвергенції, створюються єдині національні інформаційні системи [8, с. 16–17].

У свою чергу, в сучасній науці існує декілька підходів до визначення поняття інформаційного суспільства. Розглянемо основні підходи до визначення поняття інформаційного суспільства, що найчастіше зустрічаються. Нові технології – одна з найпомітніших ознак настання нових часів, і їх часто приймають за ознаку народження інформаційного суспільства. Ідея полягає в тому, що великий обсяг технологічних новацій повинен привести до соціального перевлаштування, бо його дія на суспільство дуже значна. Прихильник такого підходу провідний футуролог Е. Тоффлер, свою думку висловив у такій метафорі: світ поступово формується трьома хвилями технологічних інновацій, що, як високий приплив, не можна зупинити. Першою була сільськогосподарська революція, другою – промислова. Тепер на нас насувається третя хвиля – інформаційна революція, яка провіщає новий спосіб життя. Інформаційне суспільство, або, за іншим висловом Е. Тоффлера, «суперіндустріальне суспільство», це «складне, таке, що швидко розвивається, суспільство, засноване на найбільш передовій технології і постматеріалістичній системі цінностей» [9, с. 597].

Інший підхід до визначення поняття «інформаційне суспільство», що не менш часто зустрічається, пов'язаний з економічними перетвореннями. Цей

підхід припускає облік зростання економічної цінності інформаційної діяльності. Якщо спостерігається збільшення частки інформаційного бізнесу у валовому національному продукті, то цілком логічно можна дійти висновку, що економіка стала інформаційною. Якщо в економічній сфері інформаційна активність превалює над діяльністю у галузі сільського господарства і промисловості, то можна говорити про інформаційне суспільство. Відповідно інформаційне суспільство розуміється тут як суспільство, в якому головне місце займає діяльність із виробництва інформаційного продукту й інформаційних послуг. Але, визнаючи об'єктивність збільшення інформаційного сектору в економіці в цілому і зростання економічної значущості інформації, не можна не відзначити складності даного підходу в спробі виділити розміри і складові інформаційного сектору економіки [10, с. 12–13].

Третій, професійний, підхід до визначення поняття інформаційного суспільства, пов'язаний зі сферою зайнятості населення. Він тісно пов'язується з роботами Д. Белла, найвизначнішого теоретика «постіндустріального суспільства». Цей термін практично синонімічний терміну «інформаційне суспільство» і саме в цьому розумінні він використовується у роботах даного автора. Розглядаючи структуру зайнятості населення і моделі спостережуваних змін, Д. Белл припустив, що людство вступає в інформаційне суспільство, де більшість зайнятих працюють в інформаційній сфері. Зниження зайнятості у сфері виробництва і збільшення зайнятості у сфері послуг розглядається

ним як заміщення фізичної праці працею «білокомірцевою». Оскільки сировиною для нефізичної праці є інформація, що протиставляється фізичній силі, навичкам ручної праці і її машинним характеристикам, то істотне збільшення частки праці в інформаційній сфері може розглядатися як виникнення інформаційного суспільства [11, с. 199].

Слід зазначити, що даний підхід до визначення поняття інформаційного суспільства принципово відрізняється від технологічного й економічного. Акцент на змінах у сфері зайнятості підкреслює швидкі трансформаційні можливості інформації як такої, аніж дія інформаційних технологій. Тут інформація просувається і створюється у сфері зайнятості і реалізується в людях через навчання і досвід.

Наступний, четвертий, підхід, хоч і спирається на економіку і соціологію, все ж ґрунтується на географічному або просторовому принципі. Головний акцент тут робиться на глобальні інформаційні мережі, які зв'язують різні місця планети, а тому впливають на організацію часу і простору. Особливої популярності ця концепція набула останніми роками у зв'язку зі збільшенням ролі інформаційних мереж у соціальній організації суспільства і розвитком Інтернету. Один із провідних прибічників даного підходу, М. Кастельс, доводить, що головною рисою інформаційної епохи стають мережі, що зв'язують між собою людей, інститути і держави. Таким чином, інформаційне суспільство в даному підході розглядається як глобальне мережеве суспільство, в якому мережі пронизують усю соціальну й економічну структуру [12, с. 177].

Наступний підхід до визначення поняття інформаційного суспільства пов'язаний із змінами в політичній сфері суспільства і характері міжнародних відносин в умовах глобалізації. Держава і різні політичні сили, згідно з даним підходом, стають основними суб'єктами становлення і подальшого розвитку інформаційного глобального суспільства. Інформація і знання в таких умовах виступають одним із головних ресурсів держави, масштаби використання якого сьогодні можливо порівняти з використанням традиційних ресурсів, доступ до яких виступає одним з основних факторів соціально-економічного розвитку. При цьому підкреслюється, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій несе в собі кардинальні зміни в політичному житті суспільства, перш за все з боку його демократизації [13, с. 159]. Але і такий підхід до визначення інформаційного суспільства, незважаючи на всю його важливість у виокремленні подальших перспектив світової спільноти як глобального інформаційного співтовариства, також бачиться дещо однобічним через його увагу лише до одного з аспектів даної проблеми.

Таким чином, аналіз даних підходів до визначення поняття інформаційного суспільства, за словами В. О. Даніл'яна, демонструє, що вони або недостатньо розгорнені, або однобічні, а точніше, те, що жоден із них не може служити єдиною методологічною базою для вивчення настільки складного комплексного феномену. Всі названі підходи дають надто проблематичні поняття щодо того, що власне становить сутність інформаційного суспільства й як його можна визначити [10, с. 15–17].

Що стосується дослідження поняття інформаційного суспільства на національному рівні, то неоціненний внесок у розроблення даного питання здійснили й наші вітчизняні провідні науковці.

Так, на думку В. О. Ільганаєвої, інформаційне суспільство – це нова історична фаза розвитку цивілізації, життя та діяльність котрої перш за все пов'язані зі створенням, переробленням та використанням інформації [14, с. 122].

У свою чергу, В. О. Даніл'ян розглядає це явище як якісно новий етап соціотехнологічної еволюції суспільства, що формується в результаті довгострокового соціально-економічного розвитку, який передбачає збільшення ролі інформації і знань, а також формування та споживання інформаційних ресурсів у всіх сферах життєдіяльності суспільства за допомогою розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, що існують у глобальних масштабах [10, с. 22].

Натомість І. Арістова трактує поняття інформаційного суспільства як суспільство нового типу, що формується внаслідок глобальної соціальної революції та породжується вибуховим розвитком і конвергенцією інформаційних і комунікаційних технологій [6, с. 56].

Що стосується розвитку поняття інформаційного суспільства в ХХІ ст., то його визначення та різні його інтерпретації стало увійшли в лексикон не лише фахівців у галузі інформатизації та суспільствознавства, а й різних сфер знань, журналістів і політичних діячів.

Сьогодні більшість країн світу, і перш за все провідних країн, зайняті більш актуальними речами, ніж визна-

ченням поняття й прискоренням розвитку інформаційного суспільства, а саме стабілізацією банківських систем, ліквідацією накопичених боргів, подоланням рецесій тощо. Наприклад, в Європейському Союзі термін «інформаційне суспільство» лишився тільки в назві спеціального тематичного порталу Єврокомісії. Європейський Союз рухається у рамках програм, в яких термін «інформаційне суспільство» використовується дуже рідко, а саме тільки в ролі альтернативного позначення інформаційної інфраструктури: e-Europe (2000–2004 pp.), i2010 (2005–2009 pp.), Digital Agenda for Europe (2010–2020 pp.) [15].

Висновки. Підсумовуючи все вищезазначене і ґрунтуючись на власному баченні поняття інформаційного суспільства, з позиції загальнотеоретичного аналізу можна запропонувати таке його визначення: інформаційне суспіль-

ство – це теоретично удосконалена модель постіндустріального суспільства та цілісно новий етап соціотехнологічної еволюції суспільства, а саме історична фаза можливого еволюційного розвитку цивілізації, яка формується в результаті довгострокових тенденцій попереднього соціально-економічного розвитку, що передбачає збільшення ролі продукування інформації і знань, а також формування та споживання інформаційних ресурсів у всіх системах життєдіяльності суспільства за допомогою розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, в цілому визначення поняття інформаційного суспільства можна звести до того, що це суспільство, яке засноване на інформації, де інформація, знання та технологічні системи, які детермінують інформаційну революцію, виступають основними.

Список використаних джерел

1. Марков Б. Человек в эпоху масс-медиа / Б. Марков // Информационное общество : сб. – М. : ООО «Изд-во АСТ», 2004. – С. 452–507.
2. Дані́л'ян В. О. Глобальне інформаційне суспільство: культура і людина / В. О. Дані́л'ян // Філософські обрії : наук.-теорет. часопис Ін-ту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України та Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – К. ; Полтава, 2005. – Вип. 14. – С. 67–78.
3. Дзьобань О. П. Засоби масової комунікації в контексті інформаційної безпеки: діяльнісні й функціональні аспекти / О. П. Дзьобань // Наук. зап. Харк. ун-ту Повітряних Сил. Соц. філософія, психологія. – 2005. – Вип. 2 (23). – С. 37–43.
4. Капуш А. Концепція інформаційного суспільства: культурологічний аспект [Електронний ресурс] / А. Капуш. — Режим доступу: <http://inf.ua.edu.ua/dopovid/kapush.pdf>.
5. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / [В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Л. Ф. Компанцева та ін.] ; за заг. ред. Є. Д. Скулиша. – 2-ге вид. – К. : ЗАТ «ВІПОЛ», 2011. – 248 с.
6. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти : монографія / І. В. Арістова ; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Х. : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с.
7. Гребенников В. История и перспективы информационного общества / В. Гребенников. – LAP Lambert Academic Publishing, 2014. – 105 с.
8. Чу́гунов А. В. Развитие информационного общества: теории, концепции и программы : [учеб. пособие] / А. В. Чу́гунов. – СПб. : Ф-т филологии и искусств СПбГУ, 2007. – 98 с.
9. Тоффлер Э. Третья волна : пер. с англ. / Э. Тоффлер. – М. : ООО «Изд-во АСТ», 2004. – 781 с.
10. Дані́л'ян В. О. Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз) : монографія / В. О. Дані́л'ян. – Х. : Право, 2008. – 184 с.

11. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования : пер. с англ. / Д. Белл. – М. : Academia, 1999. – 956 с.
12. Кастельс М. Галактика Интернет. Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс ; пер. с англ. А. Матвеева ; под ред. В. Харитоновна. – Екатеринбург : У-Фактория, 2004. – 328 с.
13. Giddens Anthony (1987), *Social Theory and Modern Sociology* / A. Giddens. – Cambridge, 1987. – P. 261.
14. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник / сост. В. А. Ильганаева. – Харьков : КП «Городская тип.», 2009. – 392 с.
15. Європа та Глобальне інформаційне суспільство. Рекомендації Європейській раді. Брюссель, 26 травня 1994 р. (Europe and the Global Information Society. Recommendations to European Council. Brussels, 26 May 1994) // Європа на шляху до інформаційного суспільства : матеріали Європейської Комісії 1994–1995 рр. ; Держ. ком. зв'язку та інформатизації України. – К., 2000.

References

1. Markov B. Man in the era of mass media // *Ynformatsyonnoe Society: Sat.* – М. : ООО «Publishing AST», 2004. – P. 452-507.
2. Danil'yan V. A. The global information society, culture and people // *Philosophical horizons. Scientific and theoretical journal of the Institute of Philosophy of Skovoroda NAS of Ukraine and Poltava State Pedagogical University named after V. G. Korolenko.* – Kyiv-Poltava, 2005. – Vol. 14. – P. 67–78.
3. Dzoban O. P. of the media in the context of information security, and functional aspects of activity // *Scientific notes Kharkiv Air Force University. Social Philosophy, Psychology.* – H. : Hoopes, 2005. – Vol. 2 (23). – P. 37–43.
4. Capucho A. The concept of the information society: the cultural aspect [electronic resource] / A. Capucho. – Access: <http://inf.oa.edu.ua/dopovid/kapush.pdf>.
5. Suggestive technology manipulative influence: teach. guidances. / [V. M. Petryk M. Prysiazhniuk, L. F. Kompantseva, E. D. Skulysh, A. D. Boyko V. V. Ostrouhov]; for the Society. Ed. E. D. Skulysha. – 2nd ed. – K. : JSC «VIPOL», 2011. – 248 p.
6. Aristova I. V. national information policy, organizational and legal aspects / Under the general editorship of Dr. Legal. Science professor. Bandurka A. M.: Monograph. – Kharkov: Izd Univ ext. Affairs, 2000. – 368 p.
7. V. Grebennikov History and prospects is information obschestva. – LAP Lambert Academic Publishing, 2014. – 105с.
8. Chugunov A. V. Development is information society: theory, concept and program [uchebnoe posobyie] / A. V. Chugunov. – SPb.: Faculty of philology and arts St. Petersburg State University, 2007. – 98 p.
9. E. Toffler Third Wave / E. Toffler; Per. with English. – Moscow: ООО «Publishing AST», 2004. – 781 p.
10. Danil'yan V. A. Information Society and prospects of its development in Ukraine (socio-philosophical analysis). Monograph. – Kharkov: Right, 2008. – 184 p.
11. D. Bell Hryadushee postyndustrialnoe society. Experience of social prediction / Bell; Per. with English. – Moscow: Academia, 1999. – 956 p.
12. M. Castells Galaxy Internet. Reflections about Ynternete, business and society / M. Castells; Per. with English. A. Matveeva; ed. V. Kharitonov. – Ekaterinburg: U-Factoryya, 2004. – 328 p.
13. Giddens, Anthony (1987), *Social Theory and Modern Sociology.* – Cambridge: Press, 1987. – R. 261.
14. Sotsyalnye kommunikaczii (Theory, Methodology, Activities) : dictionary-Directory and status. V. A. Ylhanaeva. – Kharkiv: KP «Horodskaya Typography», 2009. – 392 p.
15. Europe and the global information society. Recommendations of the European Council. Brussels, 26 May 1994 r. (Europe and the Global Information Society. Recommendations to European Council. Brussels, 26 May 1994). In Coll. «Europe towards an information society.» Materials Commission 1994–1995 gg. Kyiv, State Committee of Communications and Informatization of Ukraine. Kind. «How.» 2000.

Политанский В. С., кандидат юридических наук, ассистент кафедры теории государства и права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, младший научный сотрудник Национальной академии правовых наук Украины, Украина, г. Харьков

e-mail: slavik_tom777@mail.ru
ORCID 0000-0002-4664-8537

Понятие информационного общества: теоретико-правовой подход

Статья направлена на исследование вопроса определения понятия информационного общества, осуществленного в соответствии с определенными критериями, в основу которых положена классификация понятий по историческим предпосылкам и соблюдению условий распределения в зависимости от общих признаков этого понятия. Раскрыто понятие «информация» и определены два основных подхода для определения его содержания. Проанализированы варианты определения и толкования понятия информационного общества как отечественными, так и зарубежными учеными. Представлено авторское определение понятия информационного общества, основанное на собственном видении с позиции общетеоретического анализа. Обращено внимание на то, что сегодня большинство стран мира, и в первую очередь ведущих, заняты более актуальными вещами, нежели определением понятия и ускорением развития информационного общества, а именно стабилизацией банковских систем, ликвидацией накопленных долгов, преодолением рецессий и т. д.

Ключевые слова: информация, информационное общество, государство, цивилизация, эволюция, демократия, коммуникация, Интернет.

Politanskyi V. S., PhD, Department of Theory of State and Law of Assistant National Law University named after Yaroslav the Wise, junior researcher NAPrN Ukraine, Ukraine, Kharkiv
e-mail: slavik_tom777@mail.ru
ORCID 0000-0002-4664-8537

Concept of Information Society: Theoretical and Legal Approach

The article aims to study on the definition of the Information Society, which was carried out according to certain criteria, based on a classification of concepts for the historical background and the conditions of distribution based on common features of the concept. The concept of information and identified two basic approaches to the disclosure of its contents. The analysis options definition and interpretation of the information society both domestic and foreign scientists. The conclusion is that today most of the world, and especially the leading countries engaged more relevant things than the acceleration of the definition and development of the information society, namely the stabilization of the banking system, the elimination of accumulated debt, overcome recessions and more.

Courtesy of the author's definition of an information society which is based on their own vision of the position of general theoretical analysis, according to which, it is theoretically improved model of post-industrial society and integral new stage sotsiotehnolohichnoyi evolution of society, namely historical phase of the possible evolution of civilization, which is formed as a result of long-term trends previous socio-economic development that would increase the role of the production of information and knowledge, as well as the formation and use of information resources in all systems of society through the development of information and communication technologies.

Key words: information, the information society, the state, civilization, evolution, democracy, communication, Internet.